

Општинској управи општине Сента

Општинском већу

Адреса: Главни трг 1, 24400 Сента

Подносилац: Мина Делић, испред заинтересованих грађана Сенте и неформалног покрета грађана "Одбранимо нашу околину", адреса: Владимира Николића 1, 24400 Сента.

Предлози и примедбе

на Нацрт Одлуке о буџету општине Сента за 2026. годину

I

Улажем примедбу на Нацрт у делу: Шифра програма 1102 (КОМУНАЛНЕ ДЕЛАТНОСТИ) и предлажем да се уврсте следеће програмске активности и пројекти:

1. Реконструкција/санација водоводне мреже како би се губици свели на мање од 25% који је циљ прописан Стратегијом управљања водама;
2. Израда и спровођење елабората зона санитарне заштите локалних изворишта као и водоизворишта сеоских водовода из којих се снабдевају друга насеља која нису покривена водоснабдевањем из централног водовода (ако није израђен Елаборат и/или нису спроведене мере санитарне заштите);
3. Хитна замена азбестних цевовода, а нарочито ако су то главни на целом подручју општине;
4. Реконструкција главних потисних цевовода с обзиром да губици на њима могу бити највећи;
5. Увођење СКАДА (SCADA) система ради унапређења праћења и управљања водоводним системом и губицима уз уградњу мерача протока и зонирање водоводног система;
6. Изградња недостајућег резервоарског капацитета;
7. Изградња секундарне водоводне мреже и прикључење на систем водоснабдевања или, уколико она већ постоји као локална мрежа, извршити њену реконструкцију и уписивање у катастар водова и ГИС пре свега у насељима где је она неплански грађена (уколико је неплански грађена).

Образложење:

Основни циљ развоја водоснабдевања је обезбеђивање довољног, сигурног, квалитетног и економичног снабдевања свих корисника хигијенски исправном водом за пиће, реконструкцијом, доградњом и модернизацијом система за водоснабдевање.

Тренутно стање водоснабдевања не задовољава остварење ових циљева превасходно због:

- великих губитака на мрежи,
- микробиолошке и физичко-хемијске неисправности воде;
- амортизованости постојеће мреже;
- непостојања и неспровођења зона санитарне заштите водоизворишта;
- тога што још увек нису замењене азбестне цеви.

Образложење:

Са садашњим стањем водоснабдевања, водоводне инфраструктуре, искустава са екстремним сушама током последњих неколико година и степеном познавања потенцијалних утицаја климатских промена на количине вода, могло би се закључити да се у будућности очекује заоштравање конфликта између потреба и расположивих количина вода, с обзиром на то да се очекују смањене количине вода током летњег периода, у коме су потребе за водом највеће. Смањене количине вода би биле праћене и погоршаним квалитетом вода, што би у комбинацији са високим температурама довело до погоршања санитарно-хигијенских услова у локалним системима.

Водоснабдевање, већ дужи низ година, карактерише велика неефикасност која се пре свега манифестује кроз еколошки, економски и техничко-технолошки неприхватљиво велике губитке воде на мрежи, рестрикције воде (за Сенту је карактеристичан слаб притисак, на који се грађани жале, ча и у приземним домаћинствима) и несташнице које највише погађају најосетљивије категорије становништва, као и драстично погоршање санитарно - хигијенских услова живота и повећање трошкова живота због куповине воде и/или њеног транспорта, нарочито ако је реч о великим количинама намењеним за напајање стоке.

У губитке воде спадају, поред губитка ресурса, и директни губици енергије и губици хемикалија утрошених у третману вода. Са старењем инфраструктуре губици се повећавају, повећава се број кварова и интервенција, повећавају се трошкови поправке цевовода и остале инфраструктуре (путеви, улице), санирања темеља зграда итд. Са процуривањем се повећава ризик од загађења воде у цевима, а нарочито ризик мешања са канализацијом.

Само перманентним улагањем у одржавање мреже (стопа реконструкције виша од стопе амортизације) и заштите водних добара могуће је смањивање губитака на водоводној мрежи на прихватљиви ниво што дугорочно представља и велику буџетску уштеду, али и рационално коришћење воде, заштиту изворишта, истраживање, заштиту и очување водних добара који се користе или су намењени за потрошњу у будућности итд, а све у светлу климатских промена и проблема загађења који већ сада тешко погађају Србију.

Јасно је да је улагање у реконструкцију водоводне мреже знатно ниже од годишњих трошкова амортизације, што за последицу има застаривање водоводне инфраструктуре и смањење квалитета слуге, са тенденцијом даљег опадања.

Да би локална самоуправа одржала постојећи ниво производње воде и очувала постојеће капацитете неопходно је да сваке године инвестира средства у реконструкцију и изградњу капацитета, макар у висини годишњих трошкова амортизације, а да би достигла прихватљив ниво губитака, ова издвајања морају бити већа и што је најважније перманентна.

Питање инвестиционог одржавања односи се на обавезу редовне замене инфраструктуре након што јој истекне предвиђени животни век - како се век водоводне мреже и пратећих грађевинских објеката процењује на 50 година, то значи да је потребно у просеку годишње 2% исте заменити, с тим што се мора узети у обзир прочитати заостатак у погледу динамике извођења ових радова, па овај проценат нужно мора бити већи.

Посебно истичемо обавезу јединице локалне самоуправе да, сходно одредбама чл. 77. Закона о водама, поднесе Министарству здравља Захтев за одређивање зона санитарне заштите, а да су за неиспуњење ове дужности прописане казнене одредбе за правно лице и одговорно лице у правном лицу из чл. 211. истог Закона, те да исти спроведе и делотворно правно и физички заштити водоизворишта и водне објекте.

У Сенти, 9. 12. 2025.

Подносилац:

Мина Зентић